

Øyeundersøkelse?

Pasient: Da jeg skulle bestille synstest fordi jeg bruker lesebriller, fikk jeg spørsmål om jeg ville ha en full øyesjekk. De mente at alle som er over 50 år bør en ta en slik test annet hvert år for å sjekke om det er tegn til grønn stær, forkalkninger og lignende. Er du enig i anbefalingen?

Lars er sivilingeniør og etterspør ofte vitenskapelig dokumentasjon når han kommer til meg med sine medisinske spørsmål. Jeg synes det er fint at han verdsetter betydningen av systematisk forskning, selv om jeg ikke alltid klarer å gi han sikre svar.

Lege: Hensikten med jevnlige undersøkelser av øynene hos personer over 40-50 år er først og fremst å påvise øyesykdommen grønn stær. Den er kjennetegnet av gradvis avtagende syn fordi synsnervens blodtilførsel er svekket. Årsaken er oftest at væske som blir produsert i øyet ikke blir drenert tilstrekkelig. Derfor stiger trykket i øyet. Det presser mot synsnervens blodårer, og blodgjennomstrømningen i disse avtar. Sykdommen har vanligvis utviklet seg ganske langt før den blir oppdaget. Ettersom forekomsten av grønn stær øker med alderen, øker sjansen for å påvise den hos mennesker fra 40-50 års alder.

Pasient: Ok, så det er grunnen. Da bør jeg vel takke ja til tilbudet?

Lege: Nyten av å tilby en slik undersøkelse til alle middelaldrende og eldre personer, er omstridt. En grunn er at øyetrykket kan måles på ulike måter, og at følsomheten og nøyaktigheten til de ulike testene varierer. Det er ikke enighet om hvilken test som er best egnet. Det er også usikkert hvor stor gevinsten er av å påvise et høyt trykk tidlig. Grunnen synsnerven ikke alltid blir påvirket av det høye trykket. Bivirkninger som følge av unødig

behandling av noen kan derved oppveie noe av fordelene av korrekt terapi for andre.

Pasient: Hm... så hva synes du jeg bør gjøre?

Lege: Selve undersøkelsen er ufarlig, så hvis du har lyst til å få sjekket synet, så kan du gjøre det selv om det kanskje ikke er strengt tatt nødvendig. Hvis noen i din nærmeste familie har grønn stær, taler det for å la seg undersøke ettersom arvelige faktorer spiller en rolle.

Pasient: Greit! Da får jeg se hva jeg gjør. Jeg er litt mostander av å bli sjekket for all verdens sykdommer som jeg kanskje kan ha, men som jeg sannsynligvis aldri får.